

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚ/ΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΔΡΑΜΑΣ
**ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ**

Δράμα, 05-02-2024

ΠΡΟΣ: Όπως ο Πίνακας Αποδεκτών

Ταχ. δ/ση.: Διοικητήριο, 66133 ΔΡΑΜΑ
Πληροφ.: Κων/νος Σίμογλου
Τηλ.: 25213-51247
Φαξ: 25213-51204
Ηλ. ταχ.: pfedaokdramas@vivaldi.net
Ιστοχώρος: <https://planthealthdrama.wordpress.com>

**ΘΕΜΑ: Αποτελέσματα τού προγράμματος ελέγχου υπολειμμάτων γεωργικών
φαρμάκων σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης για το έτος 2023**

ΣΧΕΤ.: Η Έκθεση Πεπραγμένων τού Εργαστηρίου Ελέγχου Υπολειμμάτων Φ.Π. τού Π.Κ.Π.Φ.Π.Φ.Ε. Θεσ/νίκης έτους 2023
(με αρ. ΔΑΟΚ 35151/1537/02-02-2024).
Η πλήρης Έκθεση είναι διαθέσιμη στον ιστοχώρο τού Τμήματος ΠΦΕ της ΔΑΟΚ Δράμας ([επιλέξτε εδώ](#))

Σάς ενημερώνουμε για τα αποτελέσματα τού προγράμματος ελέγχου **υπολειμμάτων γεωργικών
φαρμάκων** σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης, που αφορούν στις δειγματοληψίες τροφίμων φυτικής
προέλευσης έτους 2023 για τη ζώνη ευθύνης τού Εργαστηρίου Ελέγχου Υπολειμμάτων τού
**Περιφερειακού Κέντρου Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου
Θεσσαλονίκης** (Π.Κ.Π.Φ.Π.Φ.Ε.). Το δεύτερο επίσημο εργαστήριο της Χώρας βρίσκεται στο Μπενάκειο
Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο με ζώνη ευθύνης του την Νότια Ελλάδα και τα Νησιά. Η Υπηρεσία μας, όπως
και οι λοιπές ομοειδείς Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων, υλοποιεί το ετήσιο Εθνικό Πρόγραμμα
ελέγχου υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων τού ΥΠ.Α.Α.Τ., στα πλαίσια τού οποίου ελέγχονται δείγματα
τροφίμων φυτικής προέλευσης με σύγχρονες μεθόδους εργαστηριακής ανάλυσης για την παρουσία
υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων.

Σύμφωνα με την Έκθεση Πεπραγμένων τού Εργαστηρίου Θεσσαλονίκης, ο **τελικός αριθμός των
δειγμάτων** που αναλύθηκαν το 2023 στην περιοχή ευθύνης του ήταν **1.712**.

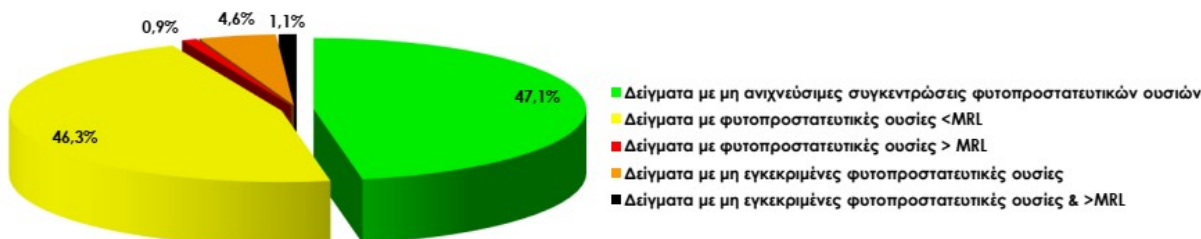
Το 79,3% των δειγμάτων προήλθαν από την εγχώρια αγορά και ήταν δείγματα φρούτων και λαχανικών
συμβατικής, ολοκληρωμένης ή βιολογικής γεωργίας. Το 20,0% αφορούσε σε εισαγόμενα τρόφιμα. Το 3,4%
των συνολικών δειγμάτων αφορούσε σε προϊόντα βιολογικής γεωργίας.

Ευρήματα από τα εγχώρια δείγματα

Στα 1.327 εγχώρια δείγματα που αναλύθηκαν κατά το 2023 προέκυψαν τα παρακάτω ευρήματα
(**Διάγραμμα 1**):

- Σε ποσοστό 47,1% των δειγμάτων δεν ανιχνεύθηκαν ποσοτικοποιήσιμες συγκεντρώσεις υπολειμμάτων [δηλαδή ανώτερες τού αναλυτικού ορίου (0,01 mg/kg)].
- Στο 46,3% των δειγμάτων ανιχνεύθηκαν υπολείμματα κάτω τού ανώτατου επιτρεπτού ορίου.
- Σε ποσοστό 0,9% των δειγμάτων βρέθηκαν υπολείμματα με υπέρβαση τού ορίου.

- Σε ποσοστό 4,6% ανιχνεύτηκαν υπολείμματα μη εγκεκριμένων γεωργικών φαρμάκων για την καλλιέργεια.
- Σε ποσοστό 1,1% ανιχνεύθηκαν μη εγκεκριμένες δραστικές με υπέρβαση τού ορίου.

Διάγραμμα 1. Ευρήματα επί των εγχωρίων δειγμάτων (1.327) που εξετάστηκαν το 2023 (Πηγή: Έκθεση Πειραγμένων Π.Κ.Π.Φ.Π.Φ.Ε. Θεσσαλονίκης).

Ευρήματα σε δείγματα πιστοποιημένης βιολογικής καλλιέργειας

Στο πλαίσιο του ελέγχου των βιολογικών προϊόντων, το εργαστήριο ανέλυσε 79 δείγματα φρούτων και λαχανικών, τα οποία αντιστοιχούσαν στο 4,6% τού συνόλου. Σε 1 από τα δείγματα αυτά ανιχνεύτηκαν υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων (13,9%). Στις 7 περιπτώσεις, οι ανιχνευθείσες δραστικές ουσίες ήταν εγκεκριμένες για τη βιολογική γεωργία (8,9%), ενώ 4 δείγματα κρίθηκαν ως μη κανονικά (5,0%). Με την επιφύλαξη βέβαια τού μικρού αριθμού δειγμάτων, τα αποτελέσματα συνηγορούν υπέρ μίας θετικής εικόνας των βιολογικών προϊόντων.

Ευρήματα σε εισαγόμενα δείγματα

Στα 378 δείγματα εισαγόμενων προϊόντων που αναλύθηκαν κατά το 2023 προέκυψαν τα παρακάτω ευρήματα (**Διάγραμμα 2**):

- Στο 41,7% των δειγμάτων δεν ανιχνεύτηκαν ποσοτικοποιήσιμες συγκεντρώσεις υπολειμμάτων.
- Στο 53,2% των δειγμάτων ανιχνεύθηκαν υπολείμματα που δεν υπερέβαιναν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια.
- Σε ποσοστό 5,3% των δειγμάτων βρέθηκαν υπολείμματα με υπέρβαση των ορίων.

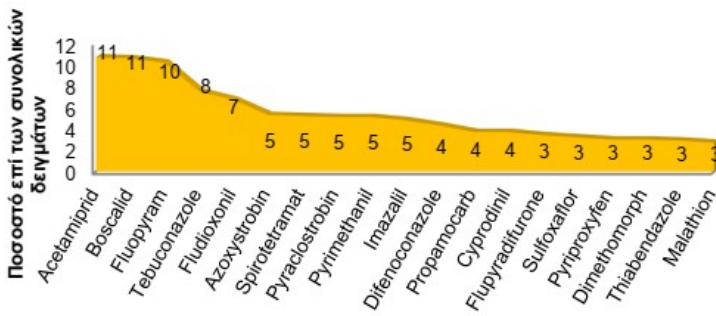

Διάγραμμα 2. Ευρήματα επί των δειγμάτων εισαγόμενων προϊόντων (378) που εξετάστηκαν το 2023 (Πηγή: Έκθεση Πειραγμένων Π.Κ.Π.Φ.Π.Φ.Ε. Θεσσαλονίκης).

Συχνότητα ανίχνευσης δραστικών ουσιών

Το εντομοκτόνο acetamiprid εμφάνισε τη μεγαλύτερη συχνότητα ανίχνευσης, καθώς καταγράφηκε η παρουσία του στο 10,7% των δειγμάτων που αναλύθηκαν. Ακολούθησαν το μυκητοκτόνο boscalid με 10,6% και το μυκητοκτόνο-νηματοκτόνο fluopyram με 10,2%, αντίστοιχα. Η δεκάδα συμπληρώνεται με τις δραστικές ουσίες tebuconazole, fludioxonil, azoxystrobin, spirotetramat, pyraclostrobin, pyrimethanil και

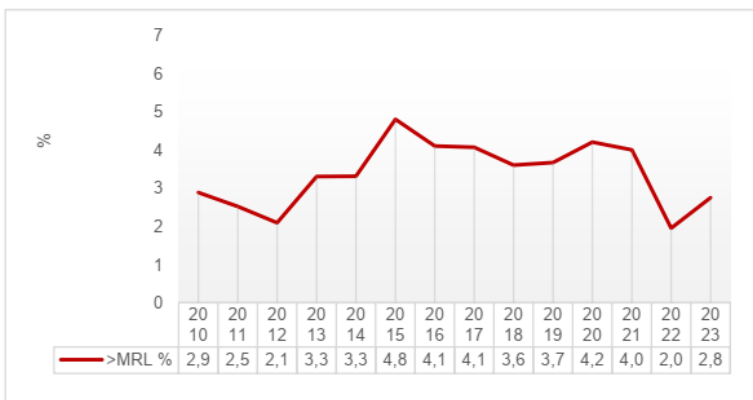
imazalil. Οι δραστικές ουσίες με την μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης ανήκουν σε γεωργικά φάρμακα που χρησιμοποιούνται εδώ και πολλά χρόνια με σχετικά υψηλά ανώτατα επιτρεπτά όρια σε πολλά προϊόντα.

Διάγραμμα 3. Συχνότητα ανίχνευσης δραστικών ουσιών (Πηγή: Έκθεση Πεπραγμένων Π.Κ.Π.Φ.Π.Φ.Ε. Θεσσαλονίκης).

Σχέση των υπερβάσεων τού ορίου και τού έτους ανάλυσης για την περίοδο 2010-2023

Μεταξύ των ετών 2010-2023 καταγράφεται αύξηση των υπερβάσεων των ορίων έως το 2021. Στα έτη 2010-2012 είχαμε μείωση των υπερβάσεων που κυμάνθηκαν σε ποσοστό έως 2,1%, ενώ τις επόμενες χρονιές παρουσιάζεται μία σημαντική αύξηση μέχρι το 4,0% το 2021. Η εικόνα αυτή οφείλεται στη ραγδαία αύξηση του αριθμού των δραστικών που αναλύονται από το Εργαστήριο. Το 2012 κάθε δείγμα αναλύονταν για 182 δραστικές ουσίες, ενώ το 2023 ο αριθμός αυτός είναι πολλαπλάσιος (430). Επίσης, σε αυτό συνέβαλαν τα προγράμματα της ΕΕ εκτάκτων-στοχευμένων ελέγχων που επικεντρώνονται σε συγκεκριμένες ομάδες προϊόντων με αυξημένο κίνδυνο υπέρβασης και τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα τα ανωτέρω αποτελέσματα. Ο περιορισμός των εκτάκτων ελέγχων οδήγησε σε πολύ σημαντική μείωση των υπερβάσεων για τα έτη 2022-2023.

Διάγραμμα 4. Διακύμανση ποσοστού δειγμάτων με υπέρβαση ορίων σε περίοδο 13 ετών (Πηγή: Έκθεση Πεπραγμένων Π.Κ.Π.Φ.Π.Φ.Ε. Θεσσαλονίκης).

Σύγκριση με τα στοιχεία της Ε.Ε.

Με βάση τα δημοσιευμένα μέχρι στιγμής στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (έτους 2021) παρατηρείται μία μικρή διαφοροποίηση στο ποσοστό των αρνητικών (51,5%) και θετικών (48,5%) δειγμάτων που ανιχνεύθηκαν στην Ελλάδα. Στον μέσο όρο της Ε.Ε. τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 55,7% και 44,3%, αντίστοιχα. Αυτό αποδίδεται στον μεγαλύτερο αριθμό έκτακτων και υποχρεωτικών ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν από τη Χώρα μας το 2021 και εμφανίζουν αυξημένα ποσοστά σε δείγματα και ευρήματα, καθώς οι έλεγχοι αυτοί επικεντρώνονται κυρίως σε δείγματα με υψηλές πιθανότητες να έχουν ευρήματα.

Αυξημένο είναι και το ποσοστό δειγμάτων εγχώριας προέλευσης με υπέρβαση των ορίων (5,4%), συγκριτικά με τον μέσο όρο της Ε.Ε. (3,9%). Η διαφορά αυτή αποδίδεται στα αυξημένα ευρήματα και στην υψηλότερη παραβατικότητα που διαπιστώθηκε στα δείγματα των εκτάκτων και υποχρεωτικών ελέγχων. Από τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου για το 2021, το ποσοστό υπερβάσεων των ορίων στα 410 δείγματα

που λήφθηκαν στο πλαίσιο των εκτάκτων-υποχρεωτικών ελέγχων και στα 1.122 δείγματα που λήφθηκαν στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος ήταν 9,0% και 4,0%, αντιστοίχως.

Με βάση τα ευρήματα του Εργαστηρίου τα θετικά δείγματα με πολλαπλά υπολείμματα (>1 δραστικές ουσίες/δείγμα) ήταν στο 39,8% (2021), ενώ στην Ε.Ε. (2019) το αντίστοιχο ποσοστό ανερχόταν στο 26,4%. Αυτή η διαφορά αποδίδεται επίσης στον αυξημένο αριθμό στοχευμένων εκτάκτων ελέγχων του 2021.

Ο αριθμός δειγμάτων που εξετάζονται ανά 100.000 κατοίκους στην Ελλάδα ανήλθε στα 34,3 (2021), ενώ ο μέσος όρος της Ε.Ε. (2021) ήταν πολύ χαμηλότερος (19,3 δείγματα/100.000 κάτοικοι).

Άξιο αναφοράς είναι και το ποσοστό δειγμάτων άγνωστης προέλευσης που σε κάποιες χώρες της ΕΕ ήταν εξαιρετικά υψηλό. Η Γερμανία και η Ολλανδία για παράδειγμα εμφανίζουν ποσοστά 15,2% και 14,2% αντίστοιχα, τη στιγμή που η Ελλάδα έχει μόλις 0,9% άγνωστης προέλευσης δείγματα. Η συγκεκριμένη παράμετρος είναι ενδεικτική της ορθής πρακτικής που εφαρμόζεται στη Χώρα μας σε σχέση με την ιχνηλασιμότητα και τη δειγματοληψία. Το συγκεκριμένο θέμα είναι στενά συνδεδεμένο με την ορθή απόδοση των ευθυνών και την επιβολή των κυρώσεων στους παραβάτες.

Σε ό,τι αφορά στον αριθμό των δραστικών για τις οποίες τελικά αναλύεται κάθε δείγμα, η Ελλάδα αποδεικνύεται σημαντικά βελτιωμένη πραγματοποιώντας έλεγχο για 428 δραστικές σε κάθε δείγμα, ενώ ο μέσος όρος της Ε.Ε. είναι 271 (στοιχεία 2020). **Η σημασία του συγκεκριμένου δείκτη είναι ιδιαίτερη, καθώς ένα δείγμα που εξετάζεται για έναν περιορισμένο αριθμό δραστικών είναι πιθανότερο να βρεθεί εσφαλμένως αρνητικό, σε αντίθεση με κάποιο που θα ελεγχθεί για μεγάλο αριθμό ουσιών.**

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα δύο επίσημα Εργαστήρια ανάλυσης υπολειμμάτων της Χώρας (Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο και Π.Κ.Π.Φ.Π.Φ.Ε. Θεσσαλονίκης) εντάσσονται τα τελευταία χρόνια στην **κατηγορία Α' της Ε.Ε.**, κάτι που σημαίνει ότι ανιχνεύουν τουλάχιστον το 90% των δραστικών ουσιών που δύνανται να υπάρχουν στο ετήσιο διεργαστηριακό σχήμα της Ε.Ε.

Παρατηρήσεις

Με βάση τα παραπάνω συνοπτικά αποτελέσματα του προγράμματος ελέγχου υπολειμμάτων για το έτος 2022, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί η αναγκαιότητα περαιτέρω και διαρκούς ενημέρωσης των καλλιεργητών για τους όρους χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (κατάλληλη δόση, κατάλληλη διάλυση, κατάλληλος χρόνος εφαρμογής, ημέρες πριν τη συγκομιδή, έλεγχος και συντήρηση ψεκαστικών μηχανημάτων και κυρίως μέτρα ασφάλειας του ιδίου του χρήστη). **Οι υπεύθυνοι επιστήμονες των καταστημάτων εμπορίας γεωργικών φαρμάκων κατά την εκτέλεση των συνταγών χρήσης γεωργικών φαρμάκων προς τους καλλιεργητές, οφείλουν να επισημαίνουν σε κάθε περίπτωση και κατ'επανάληψιν την ορθή χρήση τους.**

Υπενθυμίζεται ότι η υπέρβαση των ανώτατων επιτρεπτών ορίων συνιστά παράβαση της νομοθεσίας περί τα γεωργικά φάρμακα (Ν. 4036/2012) και εφαρμόζονται οι διατάξεις επιβολής διοικητικών και ποινικών κυρώσεων. Επίσης σε περιπτώσεις ανίχνευσης μη εγκεκριμένων δραστικών ουσιών γεωργικών φαρμάκων επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις στους παραβάτες.

ΜΕ ΕΝΤΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ
Η ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΑΡΙΓΚΟΛΗ ΙΩΑΝΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΠΡΟΣ:

- 1) Φυτοφαρμακεία Δράμας, Ηλεκτρονική αποστολή
- 2) Συνταγογράφοι Δράμας, Ηλεκτρονική αποστολή
- 3) Καλλιεργητές (βάσει καταλόγου διανομής)
- 4) Δήμοι Δράμας, Δοξάτου, Κάτω Νευροκοπίου, Παρανεστίου, Προσοτσάνης, Ηλεκτρονική αποστολή
- 5) Γραφείο Τύπου ΠΕ Δράμας

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1) Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Δ/ση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής, Τμήμα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων, Συγγρού 150, 17671 ΚΑΛΛΙΘΕΑ

2) Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

α) Γεν. Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής, Δημοκρατίας 1, 69100 ΚΟΜΟΤΗΝΗ

β) Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας Περιφέρειας Π.Α.Μ.Θ., Δημοκρατίας 1, 69100 ΚΟΜΟΤΗΝΗ

4) Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Θεσσαλονίκης

Θέρμη – Τ.Θ 60436, Τ.Κ 57001 ΘΕΡΜΗ

5) Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Καβάλας

Αγ. Λουκάς – Τέρμα Αμυνταίου, Τ.Θ. 1235, 651 10 ΚΑΒΑΛΑ

6) Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης Δράμας

Θεμιστοκλέους, 66100 ΔΡΑΜΑ

7) Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης Καβάλας

Κων/νου Παλαιολόγου 4, Τ.Θ. 1267, 65403 ΚΑΒΑΛΑ

8) ΓΕΩΤ.Ε.Ε. – Παράρτημα Αν. Μακεδονίας

geoteeam@otenet.gr - Με την παράκληση να ενημερώσει τα μέλη του.

9) Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο, Τμήμα Γεωπονίας, Εσταυρωμένος, 71410 ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Εργαστήριο Εντομολογίας και Γεωργικής Φαρμακολογίας, Αν Καθηγητής Εμ. Ροδιτάκης

10) Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Γεωπονίας, Παν. Θ. 251

Εργαστήριο Γεωργικών Φαρμάκων, Αν. Καθηγητής Ζ. Βρύζας

9) Εσωτερική διανομή

Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής, Δ.Α.Ο.Κ. Δράμας